

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Figures to the right indicate full marks.
  2. Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in **one/two** sentences:-

(20)

- i) What are the two sources of Administrative Law?
- ii) What is the Doctrine of Laissez Faire?
- iii) What are the three main organs of the State?
- iv) What is the meaning of "Nemo Debet Esse Judex In Propria Causa"?
- v) State any two reasons for the establishment of Public Corporation.
- vi) What is contingent legislation?
- vii) Write any two distinctions between quasi judicial and administrative functions.
- viii) What is a non-sovereign function?
- ix) What is a writ of Prohibition?
- x) What is prohibitory injunction?

2. Write short notes on **any four** :-

(20)

- i) Contractual Liability of Government.
- ii) Advantages of Administrative Adjudication
- iii) Theory of Separation of Power.
- iv) Quo-Warranto
- v) Transparency and right to information.
- vi) Judicial Review

3. Answer the situational based questions (**Any two**)

(12)

A) A jeep was owned and maintained by the State for the official use of the District Collector. While the driver was bringing the jeep back from the workshop, it knocked down a pedestrian by the rash and negligent driving, who died later on. His widow sued the driver and claimed for damages.

- i) Which liability is applicable in this case? Explain the liability.
- ii) Whether the principle of "King can do no wrong" will be applicable in this case? Explain.

B) Mr. X, a member of Calcutta Police Force, who had been appointed by the Commissioner of police was dismissed by Deputy Commissioner of Police.

- i) What is Doctrine of Pleasure?
- ii) Does the dismissal of Mr. X by the Deputy Commissioner of Police violate any right of Mr. X ? Explain.

- C) The petitioner was appointed as an honorary Paediatrician in a District hospital through proper Selection Board. His appointment was suspended, due to interim stay granted by the Lokayukta on the complaint made by one of the candidate for the post.

The petitioner filed a writ petition under Article 226, challenging the Lokayukta's action.

- i) Whether the Lokayukta has jurisdiction to review the appointment? Explain.
- ii) What are the basic objects for the appointment of Lokayukta in the state of Maharashtra?

4. Answer any four in detail

(48)

- a) Explain in detail Nature and Scope of Administrative Law in India.
- b) Explain the maxim "Audi Alteram Partem" with landmark judgements.
- c) Discuss the doctrine of Rule of Law in the light of Indian Constitution and with help of landmark judgements in India.
- d) Discuss the characteristics of Administrative Tribunals.
- e) Define public corporation and discuss in detail the control of public corporation.
- f) Define Delegated Legislation and explain the reasons for its growth.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : १. उजव्या बाजूचे आकडे गुण दर्शवितात.

१. एक/ दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

(२०)

- i) प्रशासकीय कायद्याचे दोन उगमस्थान लिहा.
- ii) अनियंत्रित सरकार (Lasse Faire) तत्व काय आहे.
- iii) राज्याची महत्वाची तीन अंग (भाग) कोणती?
- iv) “Nemo Debet Esse Judex In Propria Causa” (नेमो डीबेट एसे ज्युडेक्स इन प्रोप्रीआ क्वाजा) म्हणजे काय?
- v) महामंडळाच्या स्थापने मागील कोणतेही दोन कारणे लिहा.
- vi) संभवनीय (contingent) कायदा म्हणजे काय?
- vii) न्यायीक सदृश व प्रशासकीय कार्य मधील कोणतेही दोन फरक लिहा.
- viii) बिगर सार्वभौमिक (Non-Sovereign) कार्य म्हणजे काय?
- ix) प्रतिबोध याचिका (writ of Prohibition) म्हणजे काय?
- x) प्रतिबंधात्मक मनाई म्हणजे काय?

२. कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

(२०)

- i) शासनाची करारात्मक जबाबदारी
- ii) प्रशासकीय निर्णयाचे फायदे
- iii) सत्ता विभाजनाचा सिद्धांत
- iv) अधिकार पृष्ठा
- v) पारदर्शिता व माहितीचा अधिकार
- vi) न्यायालयीन पुनर्विलोकन

३. परिस्थितीजन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(१२)

अ) राज्याच्या मालकीची जीप, जिल्हा प्रशासकाच्या अधिकृत वापरासाठी घेण्यात आली होती. एकदा त्या जीपचा चालक त्या जीपमधे सुधार करून गॅरेजमधून आणत होता. त्याच्या निष्काळजीपणामुळे त्या जीपचा अपघात झाला व त्यामुळे एका वाटसरू पुरुषाचा मृत्यू झाला. त्यानंतर त्या मयत पुरुषाच्या विधवेने राज्य सरकार व चालक यांच्या विरोधात नुकसान भरपाईचा न्यायालयात दावा दाखल केला.

- i) या केसमधे कोणती जबाबदारी अवलंबिली जाईल? ती जबाबदारी स्पष्ट करा.
- ii) “राजा कधीही चूक करू शकत नाही” हे तत्व या दाव्यामधे गृहित धरता येईल का? स्पष्ट करा.

- ब) श्रीयुत 'क्ष' यांची पोलीस आयुक्तांकडून नेमणूक होवून ते कलकत्ता पोलीस दलामधे काम करत होते. परंतु पोलीस उपायुक्तांनी त्यांना कामावरून बडतर्फ केले.
- समाधानकारक इच्छेचे (मर्जीचे) तत्व (Doctrine of Pleasure) म्हणजे काय?
  - पोलीस उपायुक्तांनी श्रीयुत 'क्ष' यांच्या केलेल्या बडतर्फांनी त्यांचा कोणताही हक्क अबाधित झाला आहे का? स्पष्ट करा.
- क) याचिका कर्त्याची जिल्हा रूग्णालयात मानध बालरोग तज्ञ म्हणून सुयोग्य निवड मंडळाकडून नियुक्ती झालेली होती. परंतु वरिल पदासाठी अर्ज केलेल्या दुसऱ्या सभासदाने लोकायुक्ताकडे तक्रार केल्यामुळे व लोकायुक्तांनी दिलेल्या तात्पुरत्या स्थगितीमुळे त्याची नेमणूक थांबविण्यात आली.
- लोकायुक्तांच्या या कारवाई विरोधात याचिकाकर्त्याने कलम २२६ अंतर्गत याचिका दाखल केली.
- वरिल नेमणूकीच्या पुनर्विलोकनाचा अधिकार लोकायुक्तांच्या अखत्यारित येतो का? स्पष्ट करा.
  - महाराष्ट्र राज्यामध्ये लोकायुक्तांच्या नेमणूकीमागे मूळ उद्देश काय आहे?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(४८)

- भारतीय प्रशासकीय कायद्याचे स्वरूप व व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.
- “ऑडी अलटरम् पार्टम” मॅक्सिम विशेष निर्णय संबंधित स्पष्ट करा.
- भारतीय राज्यघटनेला अनुसरून 'कायद्याचे राज्य' (रूल ऑफ लॉ) ह्या तत्वावर चर्चा करा व संबंधित विशेष निर्णय विधी नमूद करा.
- प्रशासकीय न्यायाधीकरणांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- सार्वजनिक महामंडळाची व्याख्या द्या व सार्वजनिक महामंडळावरील नियंत्रणावर सविस्तर चर्चा करा.
- प्रत्यायुक्त विधीविधानची व्याख्या व त्याच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.